

Sygn. akt I ACa 458/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak
Sędziowie	:	SSA Jarosław Marek Kamiński SSO del. Grażyna Wołosowicz (spr.)
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) **w W.**

przeciwko **H. W. i J. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 13 marca 2017 r. sygn. akt I C 965/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie 4050 zł tytułem zwrotu kosztów za instancję odwoławczą.

B. J. M. G. W.

Sygn. akt I ACa 458/17

UZASADNIENIE

(...) w W. w dniu 6 czerwca 2016 r. wniosła pozew przeciwko J. W. i H. W. o zapłatę solidarnie kwoty 54.964,78 CHF wraz z dalszymi odsetkami umownymi naliczanymi od należności głównej w kwocie 39.214,74 CHF w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym (jednak nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie), liczonego od dnia 1 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty. Domagała się nadto zasądzenia na jej rzecz kosztów procesu (w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych).

J. W. na rozprawie w dniu 6 lutego 2017 r. nie uznała powództwa (podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia) i wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

H. W. na rozprawie w dniu 13 marca 2017 r. nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Przeciwko żądaniu pozwu podniósł argumenty tożsame co pozwana.

Po zgłoszeniu zarzutu przedawnienia roszczenia, Sąd I instancji na rozprawie w dniu 6 lutego 2017 r. postanowił doręczyć wypis z protokołu z tej rozprawy pełnomocnikowi powoda, wzywając go jednocześnie do ustosunkowania się do tego zarzutu w terminie 7 dni. Wezwanie pełnomocnik otrzymał w dniu 14 lutego 2017 r., a w dniu 2 marca 2017 r. nadał w placówce pocztowej pismo procesowe, w którym wskazał, że w związku z brakiem spłaty zobowiązania przez pozwanych, łącząca strony umowa została wypowiedziana w dniu 7 lutego 2014 r. i w związku z tym – zgodnie z art. 120 § 1 k.c. – bieg przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem rozpoczął się od tejże daty. W piśmie tym strona powodowa zasygnalizowała również, że jeżeli strony nie ustaliły terminu wykonania zobowiązania, ani nie wynika on z charakteru zobowiązania, to ma ono charakter bezterminowy. Taki właśnie charakter – zdaniem powoda – ma zobowiązanie do zapłaty odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania. Dodatkowo powód wniósł o przedłużenie terminu do przedłożenia wypowiedzenia umowy z dnia 7 lutego 2014 r. z uwagi na konieczność zamówienia dokumentacji z archiwum zewnętrznego, załączając jednocześnie do tego pisma kopię harmonogramu spłaty kredytu stanowiącego załącznik do umowy nr (...) oraz historię operacji na kontrakcie kredytowym.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo (pkt. I) i zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.434 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. II).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd O

kręgowy wynikało że w dniu 18 kwietnia 2008 r. powód udzielił J. i H. małż. W. kredytu gotówkowego na cele konsumpcyjne w walucie wymiennej w kwocie 85.543,20 CHF na okres do dnia 15 maja 2013 r. Kredyt ten spłacany miał być w ratach miesięcznych, przy czym termin płatności ostatniej z rat przypadał na dzień 15 maja 2013 r. W umowie zastrzeżono, że kredyt jest oprocentowany według obowiązującej w powodowym Banku w stosunku rocznym, której wysokość ustalana jest jako suma stawki referencyjnej dla kredytów w walutach wymienialnych i marży (...) S.A. wynoszącej 3,8 punktów procentowych. W umowie tej zastrzeżono też, że w wypadku opóźnienia w spłacie rat kredytu, należności te stają się następnego dnia po upływie terminu płatności zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym, podlegającym oprocentowaniu według zmiennej stopy procentowej, obowiązującej w (...)P. S.A. w okresie utrzymywania się zaległości w spłacie kredytu, dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych po upływie okresu wypowiedzenia w stan natychmiastowej wymagalności.

Jako bezsporne Sąd Okręgowy ustalił, że pozwani nie spłacili zaciągniętego kredytu w terminach i ratach określonych w umowie.

Pismami z dnia 15 września 2016 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 54.149,74 CHF tytułem realizacji zobowiązania wynikającego z umowy kredytu z dnia 18 kwietnia 2008 r. nr (...). W piśmie tym wyszczególnił, że na wskazaną kwotę składają się: 39.214,74 CHF – kapitał, 14.915,52 CHF – odsetki, 19,48 (...) prowizje i opłaty.

W dniu 30 listopada 2016 r. powodowy Bank wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), w którym stwierdził istnienie po stronie pozwanych zobowiązania pieniężnego z tytułu umowy kredytu z dnia 18 kwietnia 2008 r. nr (...) w łącznej wysokości 54.964,78 CHF, obejmującej należność główną – 39.214,74 CHF, odsetki – 15.730,56 CHF i koszty – 19,48 CHF.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sprawy Sąd I instancji ocenił powództwo jako bezzasadne z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia. Wskazał na treść art. 118 k.c. i uznał, że trzyletni termin przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem upłynął z dniem 15 maja 2016 r., jako że ostatnia z rat

kredytu – stosownie do treści umowy – przypadła do zapłaty na dzień 15 maja 2013 r. Sąd zaznaczył przy tym, że przed datą 15 maja 2016 r. powód nie przedsięwziął żadnych czynności, które skutkowałyby przerwaniem biegu terminu przedawnienia (art. 123 k.c.), a pozew w sprawie niniejszej został złożony dopiero w dniu 6 grudnia 2016 r.

Uznając zarzut przedawnienia za usprawiedliwiony i mając na względzie treść art. 117 § 2 k.c., Sąd Okręgowy oddalił żądanie pozwu.

Końcowo zaznaczył, że nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku powoda „o przedłużenie terminu do przedłożenia wypowiedzenia umowy”, gdyż postanowieniem z dnia 6 lutego 2017 r. (zapadłym na rozprawie pod nieobecność strony), wobec zgłoszenia przez pozwanych zarzutu przedawnienia (kierując się zasadą lojalności procesowej) zobligował powoda do ustosunkowania się do tego zarzutu w terminie 7 dni. Wezwanie to doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 14 lutego 2017 r., a termin wykonania zobowiązania upływał w dniu 21 lutego 2017 r. (art. 164 k.p.c.). Podkreślił, że ani w zakreślonym terminie ani po jego upływie, powód nie ustosunkował się do zarzutu przedawnienia. Dopiero w piśmie nadanym w placówce pocztowej w dniu 2 marca 2017 r. (ponad 2 tygodnie po upływie zakreślonego terminu) wskazał, że umowa kredytu została wypowiedziana w dniu 7 lutego 2014 r. i w związku z tym wniósł „o przedłużenie terminu do przedłożenia wypowiedzenia umowy”. Wniosek taki, zdaniem Sądu, nie zasługiwał na uwzględnienie, bowiem pomijając już nawet fakt, że został on złożony po upływie terminu sądowego (art. 166 k.p.c. a contrario) – zważywszy na treść pozwu i pisma, w którym został postawiony – był nieprzydatny dla rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro z umowy kredytu wyraźnie wynikało, że termin płatności ostatniej raty przypadał na dzień 15 maja 2013 r., to podniesiona przez powoda okoliczność, iż umowa ta wypowiedziana została w dniu 7 lutego 2014 r. nie mogła mieć znaczenia dla oceny zarzutu przedawnienia. Zdaniem Sądu nie można bowiem wypowiedzieć umowy już po upływie terminu, na jaki została zawarta. W piśmie nadanym w placówce pocztowej w dniu 2 marca 2017 r. powód nie wskazał zaś, by stosunek prawny łączący strony (czyli umowa kredytu z dnia 18 kwietnia 2008 r. nr (...)) uległ modyfikacji, w szczególności w zakresie okresu trwania umowy. Na okoliczności takie nie powoływał się też w pozwie i nie wynikały one w żaden sposób z dokumentów dołączonych do pozwu (cały czas jest w nich mowa o określonej umowie kredytu). Przeciwnie, w piśmie nadanym w dniu 2 marca 2017 r. powód na terminy płatności przewidziane w łączącej strony umowie wprost się powoływał.

Abstrahując od powyższego, Sąd I instancji ocenił wniosek dowodowy zawarty w piśmie z dnia 2 marca 2017 r. jako spóźniony (w świetle art. 6 § 2 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c.). Zaznaczył, że powód jako strona inicjująca postępowanie sądowe winien był należycie się do niego przygotować i jeszcze przed wniesieniem pozwu zgromadzić dokumenty niezbędne do wyjaśnienia okoliczności niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem do pozwu załączył jedynie wyciąg z ksiąg bankowych i wezwania do zapłaty skierowane do pozwanych. Dokumenty te w sposób jedynie szątkowy i niepełny obrazowały stosunek prawny, jaki łączył strony. W szczególności nie wynikało z nich jaka była pierwotna kwota zobowiązania pozwanych, na jakich warunkach udzielono im kredytu, jaką część tego kredytu spłacili i na jaki okres kredyt został udzielony. Powód nie przedstawił zatem wraz z pozvem żadnych dokumentów, które pozwoliłyby zweryfikować zasadność jego żądania. Nie uczynił tego mimo osobnego wezwania Sądu opatrzonego terminem 7-dniowym, wystosowanego po rozprawie z dnia 6 lutego 2017 r. Taką postawę procesową powoda – zdaniem Sądu Okręgowego – nie sposób ocenić jako niezawinioną (w kontekście gromadzenia dowodów). W szczególności o braku winy powoda – w ocenie Sądu – nie może świadczyć konieczność zamówienia dokumentacji z archiwum zewnętrznego. Dokumenty takie winien on był zgromadzić jeszcze przed zainicjowaniem procesu, tak by postępowanie sądowe mogło toczyć się sprawnie i szybko (art. 6 k.p.c.). Czas, gdy postępowanie sądowe już się toczy – nie jest czasem na poszukiwanie dowodów (zwłaszcza przez stronę będącą podmiotem gospodarczym, zinstytucjonalizowanym, prowadzącym działalność na szeroką skalę). Zdaniem Sądu nie można było też przyjąć, że uwzględnienie wniosku dowodowego powoda z dnia 2 marca 2017 r. nie spowodowałoby zwłoki w rozpoznaniu sprawy, skoro nadawała się ona do rozstrzygnięcia już w dniu 13 marca 2017 r. Zdaniem Sądu nie zaistniały też żadne inne wyjątkowe okoliczności, które przemawiałyby za uwzględnieniem tego wniosku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- 1) **naruszenie art. 207 § 3 k.p.c. poprzez ograniczenie się do biernej oceny stanowiska stron i uniemożliwienie powodowi rozwiania wątpliwości Sądu co do należytego skonkretyzowania twierdzeń faktycznych prezentowanych w procesie, tj. odnośnie faktu wypowiedzenia umowy;**
- 2) **naruszenie art. 118 k.c. poprzez niezastosowanie, a tym samym nie uwzględnienie trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia.**

Mając to na względzie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty dochodzonej pozwem oraz kosztów procesu za obie instancje, według norm przepisanych. Jednocześnie na podstawie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wypowiedzenia umowy (w aktach sprawy) i historii operacji na kontrakcie kredytowym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jako że strona skarżąca ich nie kwestionuje. Aprobuje także wnioski wyprowadzone z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji – ocenę prawną powództwa jako bezzasadnego (z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia).

Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na bierność procesową powoda, który nie wziął udziału w żadnej rozprawie, ani też nie przedstawił stosownych dowodów na poparcie swych twierdzeń (nie dołączył nawet tak podstawowego dokumentu jak umowa kredytu z dnia 18 kwietnia 2008 r., ani też pisma z dnia 7 lutego 2014 r. wypowiedającego pozwanym w/w umowę – do czego w zasadzie był zobligowany już na etapie wnoszenia pozwu). Na rozprawie w dniu 6 lutego 2017 r. strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia, a Sąd I instancji doręczył powodowi wypis z protokołu z tej rozprawy wraz z odpisem dokumentów złożonych przez stronę pozwaną (w tym umowę kredytu) i wezwał do ustosunkowania się do zarzutu przedawnienia w terminie 7 dni. Strona powodowa wystosowała pismo dopiero w dniu 2 marca 2017 r., w którym podniosła, że wypowiedziała pozwanym umowę kredytu w dniu 7 lutego 2014 r. wnosząc jednocześnie o przedłużenie terminu do złożenia tego wypowiedzenia (z uwagi na konieczność zamówienia dokumentacji z archiwum zewnętrznego). Sąd Okręgowy – korzystając z przysługujących mu uprawnień (m.in. art. 6 § 2 k.p.c. i art. 217 § 2 k.p.c.) – wniosek ten oddalił. W takich okolicznościach niezrozumiały jest zarzut skarżącego odnośnie ograniczenia się przez Sąd I instancji do biernej oceny stanowisk stron i uniemożliwienie powodowi rozwiania wątpliwości Sądu poprzez załączenie pisma wypowiedającego umowę. Podkreślenia wymaga, że powód powołał się na okoliczność wypowiedzenia umowy kredytu (7 lutego 2014 r.) już w trakcie procesu i sam zobowiązał się przedstawić stosowny dowód – na wypadek przedłużenia przez Sąd Okręgowy terminu do jego złożenia (do czego Sąd nie był zobligowany a strona powodowa winna była się z tym liczyć).

Zbudowana na tle powyższych faktów argumentacja odwołująca się do kwestii usuwania braków formalnych oraz art. 207 § 3 k.p.c. jest nie tylko nietrafna ale i niezrozumiała. Nadmienić jedynie wypada, że powód do chwili obecnej, tj. do dnia rozpoznania jego apelacji, również nie przedłożył wypowiedzenia umowy kredytu z dnia 7 lutego 2014 r.

Kwestia udowodnienia, że powód faktycznie już w dniu 7 lutego 2014 r. wypowiedział pozwanym kredyt nie ma jednak większej doniosłości w sprawie, bowiem jak słusznie wskazał Sąd I instancji, skarżący nie mógł skutecznie wypowiedzieć umowy, której termin wykonania już upłynął (według treści § 1 umowy z dnia 18 kwietnia 2008 r. – Bank udzielił pozwanym kredytu w kwocie 85.543,20 CHF na okres do dnia 15 maja 2013 r.). Podkreślenia wymaga, że wierzytelności pieniężne co do zasady stają się wymagalne w dacie oznaczonej w umowie jako termin płatności. Terminy płatności rat kredytowych są oznaczone w umowie lub harmonogramie spłaty i termin ich przedawnienia biegnie osobno dla każdej raty – od daty jej wymagalności. Wypowiedzenie umowy kredytu najczęściej następuje

wówczas, gdy kredytobiorca nie spłaca rat i ma ten skutek, że wszystkie niezapłacone dotychczas raty stają się wymagalne (z upływem okresu wypowiedzenia umowy) i od tego momentu biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń. Wypowiedzenie jest formą rozwiązania umowy i by miało sens (tj. wywołało przewidziane dla tej formy konsekwencje prawne) musi być dokonane w czasie, gdy dana umowa obowiązuje. W przeciwnym razie pozbawione jest jakiegokolwiek znaczenia i nie wywołuje skutków prawnych.

Nadmienić wypada, że również w łączącej strony umowie zastrzeżono na rzecz Banku możliwość wypowiedzenia umowy kredytu (§16) precyzując, że wypowiedzenie to w przypadku zaległości w spłacie przynajmniej dwóch pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności zostanie poprzedzone wysłaniem przez kredytodawcę kredytobiorcom listem poleconym wezwania do zapłaty zaległych należności, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Powodowy Bank nie udowodnił nawet, że tego typu wezwanie pozwany przesłał.

W świetle powyższych okoliczności trafna jest konkluzja Sądu Okręgowego, że wskazany w art. 118 k.c. trzyletni termin przedawnienia roszczeń Banku upłynął w dniu 15 maja 2016 r., jako że spłata ostatniej raty kredytu przypadała na dzień 15 maja 2013 r. Tymczasem powód wniósł pozew dopiero w dniu 6 grudnia 2016 r. W ślad za Sądem Okręgowym dodać także należy, że przed datą 15 maja 2016 r. skarżący nie przedsięwziął żadnych czynności, które skutkowałyby przerwaniem biegu terminu przedawnienia (art. 123 k.c.).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu rozstrzygnął zaś na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. oraz § 2 pkt. 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.).

B. J. M. G. W.